

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/849
Toplantı Tarihi/Sayısı : 15.2.2023/32
Karar Numarası : 2023/169
Başvuran : A.K.
Başvuran Vekili : --
Adres : --
Muhatap Kurum/Kişi : Muş E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : --

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın disiplin soruşturması sürecinde işinden alınması ve soruşturma sonucunda hakkındaki iddiaların asılsız olduğunun ortaya çıkmasına rağmen işyurdu kantinindeki işine geri dönememesinin haksızlık olduğu iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuru dilekçesi doğrultusunda, Ulusal Önleme Mekanizması Birimi tarafından incelemesi gerçekleştirilen başvuruda başvuran özetle:

- a. Beş yıldır Muş E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda cezasının infaz edilmekte olduğunu,
- b. Son iki buçuk yıldır işyurtlarına ait kantinde çalıştığını ancak 29.04.2022 tarihinde kime ait olduğu bilinmeyen bir kapalı zarf yüzünden hakkında disiplin soruşturması açıldığını,
- c. Disiplin soruşturması sonucunda hakkındaki iddiaların asılsız olduğunun ortaya çıktığını fakat kantindeki işini kaybettiğini, İdareye başvurmuş olmasına rağmen işe iade edilmediğini, oysa benzer durumdaki bazı mahkûmların işe iadelerinin yapıldığını, iddia etmekte ve gereğinin yapılmasını talep etmektedir.

3. Muhatap Muş E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan 23.06.2022 tarihli yazılı görüşte özetle:

- a. 29.04.2022 tarihinde Kurum Müdürlüğüne yazılan kapalı zarf ile başvuranın daha önce kalmış olduğu D-9 no'lu odada kalan tutuklu ve hükümlülerin düzenini bozduğu, Devlete karşı söz söylediği, odada kalanlar ile tartıştığı, başka odalardan boncuk işi alarak kantin aracılığı ile başka odalara verdiği, kuş ticareti yaptığı, D-11 no'lu odanın bahçesinden pet şişe ile kuş atıldığı ve bu kuşların yavruladığı, bu yavruları da başka koğuşlara kantin aracılığı ile sattığı iddiaları ile ilgili disiplin soruşturması başlatıldığı ve 30.04.2022 tarihinde idari sebeplerden ötürü kantindeki görevine son verildiği,
- b. 16.05.2022 tarihinde Disiplin Kurulu Başkanlığı tarafından yapılan disiplin soruşturması neticesinde başvuranın kaldığı koğuştaki tutuklu ve hükümlüler ile uyumlu olduğu, herhangi bir tartışması, kışkırtması, kuş ve boncuk ticareti ile başka koğuşlara kuş attığının görülmediği alınan tanık ifadelerinden anlaşıldığından ve bu iddiaları doğrulayacak delil bulunmadığından bu iddiaların yersiz ve mesnetsiz olduğu kanaatinin hasıl olduğu belirtilerek disiplin cezası verilmesine yer olmadığına dair karar verildiği,
- c. İlgili mahpusun 23.05.2022 tarihli dilekçesiyle iç hizmet birimlerinde çalışmayı talep ettiği, bu talebinin

İdare ve Gözlem Kurulu tarafından iç hizmet birimlerinde ihtiyaç bulunmadığı gerekçesiyle aynı gün reddine karar verildiği, ilgili mahpusun 06.06.2022 tarihinde Muş İnfaz Hakimliğine durumu şikâyet ettiği, 14.06.2022 tarihinde Hakimliğin şikâyetin reddine karar verdiği ve bu karara karşı da Muş 1. Ağır Ceza Mahkemesine itiraz ettiği ancak henüz itiraza ilişkin kararın verilmediği,

ifade edilmiştir.

4. Başvuran, 04.08.2022 tarihinde alınan yazılı görüşünde özetle; başvuran işine geri dönememesi sebebiyle haksızlığa uğradığı iddialarını yinelemiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20.04.2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde: “*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*” Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir. Aynı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; “*özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği*” hükme bağlanmıştır.

6. 24.11.2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in “İhlal kararı” 69'uncu maddesinin birinci fıkrasında: “*İnceleme ve araştırma sonucunda başvurunun yerinde olduğu kanaatine varılması hâlinde ihlal kararı verilir.*” hükmüne yer verilmiştir.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

7. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; “*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*” Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda; başvuranın ceza infaz kurumuna ilişkin şikâyet ve talebi, ilgili mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

8. Başvuran, hakkında başlatılan disiplin soruşturması sebebiyle iş yurdundaki işine son verildiğini, iddiaların asılsız olduğu disiplin soruşturması sonucunda ortaya çıkmasına rağmen işe başlatılmadığı iddia etmiştir. Muhatap Kurum, çalıştırılacak boş yer olmadığı gerekçesiyle ilgili mahpusa iş verilemediğini belirtmiştir. 13.12.2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un “Hükümlülerin çalıştırılması” başlıklı 29'uncu maddesinin birinci fıkrasına göre: “*Kurum hekimi tarafından ruhsal ve bedensel olarak sağlıklı olduğu belirlenen meslek sahibi olmayan hükümlüler ile meslek sahibi olan istekliler, kurum imkânları ölçüsünde belirlenen ücret karşılığında atölye veya işyurtlarında çalıştırılabilirler.*” Aynı Kanun'un “Kurum hizmetinde çalıştırma” başlıklı 31'inci maddesinin birinci fıkrasına göre: “*İyi halli hükümlüler, idare ve gözlem kurulu kararı ile kurum yönetimi tarafından durumlarına uygun kurum içi hizmetlerde çalıştırılabilir.*” Bu hükümler doğrultusunda mahpusların çalıştırılıp çalıştırılmaması konusunda kararın ceza infaz kurumlarının takdirinde olduğu ve muhatap Ceza İnfaz Kurumunda mahpus çalıştırılmak için boş yer olmadığından başvuranın işe geri dönemediği anlaşılmıştır.

9. 16.5.2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanunu'nun “İnfaz hâkimliklerinin görevleri” başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasında: “*Hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumları ve tutukevlerine kabul edilmeleri, yerleştirilmeleri, barındırılmaları, ısıtılmaları ve giydirilmeleri, beslenmeleri, temizliklerinin sağlanması, bedensel ve ruhsal sağlıklarının korunması amacıyla muayene ve tedavilerinin yaptırılması, dışarıyla ilişkileri, çalıştırılmaları gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.*” hükmüne ve aynı Kanun'un “İnfaz hâkimliğince şikâyet üzerine verilen kararlar” başlıklı

6'ncı maddesinin üçüncü ve altıncı fıkrasına göre; “İnfaz hâkimi, inceleme sonunda şikâyeti yerinde görmezse reddine; yerinde görürse, verilen kararın veya yapılan işlemin iptaline ya da faaliyetin durdurulmasına veya ertelenmesine karar verir. İtiraz, infaz hâkimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine (...) yapılır.” hükümlerine yer verilmiştir. Başvuran, konuya ilişkin olarak ilgili İnfaz Hâkimliğine başvurmuş ancak Hakimlik talebi reddetmiştir. Başvuran, bu ret kararına karşı ilgili Ağır Ceza Mahkemesine başvurmuştur.

10. Başvuranın talebinin ilgili mevzuat uyarınca İdarenin takdirinde olduğu ve İdareye zorunluluk yüklenmediği hususu ile konuya ilişkin İnfaz Hâkimliğinin ret kararı birlikte değerlendirildiğinde Kurumun kötü muamele yasağını ihlal edebilecek bir işlem veya eylemde bulunmadığı anlaşılmıştır.

11. Sonuç olarak, yukarıda açıklanan nedenlerle başvurudaki söz konusu iddialar kapsamında hak ihlaline varan bir uygulama bulunmadığı değerlendirilmektedir. Bu çerçevede, 20.04.2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında kötü muamele yasağının “*ihlal edilmediği*” kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,
2. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 15.02.2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Harun MERTOĞLU
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye